

**DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT**

Royal Ministry of Finance

Finansministeren

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
19/1928-

Dato
10.05.2019

Skriftlig spørsmål nr. 1529 fra Marianne Marthinsen om Statens pensjonsfond utland

Jeg viser til brev 29. april 2019 fra Stortingets presidentskap, vedlagt spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Marianne Marthinsen:

«Hvor stor andel av SPUs portefølje er investert i a) Land definert som lavskatteland etter NOKUS-reglene b) Sveits c) Nederland d) Luxembourg e) Malta f) Irland g) Belgia h) UK?»

Svar

Regjeringen er opptatt av åpenhet og etisk bevissthet i forvaltningen av Statens pensjonsfond utland. Fondet har en overordnet finansiell målsetting, men skal også være en ansvarlig investor. God finansiell avkastning over tid antas å avhenge av velfungerende markeder og en bærekraftig utvikling.

Finansdepartementet har i mandatet til Norges Bank stilt krav til ansvarlig forvaltning og det er vist til anerkjente prinsipper og standarder som OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, som blant annet har et eget kapittel om skatt.

Norges Bank utøver fondets eierrettigheter. Et viktig virkemiddel i eierskapsutøvelsen er dialog med selskaper basert på tydelige forventninger. Norges Bank har utformet et eget forventningsdokumentet om skatt og åpenhet som ble lagt frem 7. april 2017.¹

¹ Forventningsdokumentet gir et utgangspunkt for dialog og oppfølgingen av enkeltelskaper. For eksempel innledet banken i 2018 en dialog med enkelte selskaper som under britisk rett er pålagt å ha en offentlig strategi som beskriver selskapets tilnærming til skatteplanlegging, håndtering av skatterisiko og styrets ansvar for

Forventningsdokumentet er basert på tre hovedprinsipper. Det første prinsippet er at skatt bør betales der økonomiske verdier skapes. Det andre prinsippet er at selskapenes skatteordninger er styrets ansvar. Det tredje prinsippet er at offentlig land-for-land-rapportering er et sentralt element i åpen selskapsrapportering.

Ved utgangen av 2018 var fondet investert i 9 158 selskaper i 73 land. Investeringsstrategien for SPU er basert på bred spredning av investeringer på tvers av aktivaklasser, land, sektorer og selskaper. En slik fordeling lar fondet ta del i veksten i verdensøkonomien samtidig som risikoen spres. Fondets beholdninger i enkeltselskaper, obligasjonslån og unotert eiendom offentliggjøres på Norges Banks nettsider.² Her gis det også en oversikt over landtilhørighet.

Utgangspunktet for fondets investeringer er mandatet som Finansdepartementet har fastsatt for forvaltningen av SPU. Mandatet fastsetter blant annet en referanseindeks som tar utgangspunkt i indekser fra FTSE Russell og Bloomberg for henholdsvis aksjer og obligasjoner. Mandatet har videre bestemmelser om risikorammer, herunder en ramme for hvor mye Norges Bank kan avvike fra referanseindeksen, samt krav til godkjenning av markedsplasser for aksjer og utstedervalutaer for obligasjoner.

Indeksleverandørene tilordner aksjer og obligasjoner til land etter gitte kriterier. Ettersom Norges Banks forvaltning måles opp mot referanseindeksen fastsatt av departementet, danner indeksleverandørens klassifikasjon utgangspunkt for hvordan banken tilordner hver investering til et land. For aksjer og selskapsobligasjoner benyttes indeksleverandøren FTSE Russells landtilordning.

Dersom et selskap som fondet er investert ikke inngår i referanseindeksen, benyttes landet hvor selskapet er notert («country of listing») som metode for landtilordning,³ så fremt det også er det landet hvor selskapet er stiftet/registrert («country of incorporation»). For selskapsobligasjoner som er utstedt av datterselskaper og/eller garantert av morselskaper/holdingselskaper, benyttes landtilknytningen til sistnevnte. Øvrige selskaper blir vurdert individuelt, hvor landet der selskapet er notert og stiftet/registrert inngår som del av grunnlaget for vurderingen, samt landet hvor selskapet har mest tilhørighet basert på omsetning, investeringer, hovedkontor, m.m. For statsobligasjoner benyttes nasjonalstaten som landtilordning, inklusive for obligasjoner utstedt av nasjonalstater i fremmed valuta. Som grunnlag for klassifikasjonen av et land, benyttes land som er medlemmer av FN. Unntak er Hong Kong og Taiwan. Listen av land basert på ovennevnte vurderinger er i tabellen nedenfor omtalt som «NBIM country definition».

Ettersom landtilhørighet for investeringer ikke kan defineres entydig, har banken i tillegg valgt å oppgi stiftelsesland/registreringsland for både aksjer og selskapsobligasjoner på sine nettsider, der denne informasjonen er offentliggjort. Denne listen over land omtales i tabellen nedenfor som «Incorporation country».

skattespørsmål. Formålet med dialogen var å drøfte bankens forventninger til skatt og åpenhet og oppfordre selskapene til å utvikle sine egne strategier, samt å lære fra gode eksempler på slik rapportering.

² <https://www.nbim.no/no/oljefondet/beholdningene/beholdninger-per-31.12.2018/>

³ Aksjeporteføljen investeres i aksjer notert på regulert og anerkjent markedsplass, og fondet har et eget rammeverk for å godkjenne markedsplasser. Markeds plasser har egne noteringsregler som sikrer rapportering av finansiell informasjon.

Landtilknytning er for øvrig kun én av flere risikodimensjoner. Banken legger i sin forvaltning også vekt på selskaps- og utstederspesifikk risiko, valutarisiko og kredittrisiko (særlig for obligasjoner).

Hovedformålet med NOKUS-reglene er å likebehandle norske skattytere som investerer i Norge og norske skattytere som investerer i selskaper i lavskatteland (kapitaleksportnøytralitet). Det er flere vilkår som må være oppfylt for at NOKUS-reglene skal komme til anvendelse, herunder at det norsk kontrollerte selskapet må være skattemessig hjemmehørende i et lavskatteland. Hva som skal anses som et lavskatteland er nærmere definert i skatteloven § 10-63 og tilhørende forskrift (FSSD).⁴ I FSSD § 10-63-2 er det en liste over land som skal anses som lavskatteland i henhold til NOKUS-regelverket, uten en nærmere vurdering.⁵

Beholdningsoversikten per 31. desember 2018 viser at Norges Bank hadde en aksje- og obligasjonsbeholdning med følgende markedsverdi i etterspurte land:⁶

Markedsverdi (mrd. kroner)		
	NBIM country definition	Incorporation Country
NOKUS-land	77,7	251,7
Bahrain	0,5	0,5
Bermuda	0,0	30,2
Cayman Islands	0,0	106,6
United Arab Emirates	3,9	4,2
Hong Kong	72,4	62,4
Isle of Man	0,0	1,7
British Virgin Islands	0,0	2,0
Jersey	0,0	38,8
Guernsey	0,0	3,0
Liberia	0,0	1,4
Marshall Islands	0,0	0,1
Mauritius	0,1	0,1
Moldova	0,0	0,0
Oman	0,4	0,4
Qatar	0,4	0,3
Andre land	1 153,7	1 232,8
Switzerland	294,0	291,3

⁴ Forskrift fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (FSSD).

⁵ https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-11-22-1160#KAPITTEL_10

⁶ Alle selskapene er notert på børs og følger børsenes løpende forpliktelser for børsnoterte selskaper.

Netherlands	126,9	159,4
Luxembourg	4,4	34,2
Malta	0,2	0,4
Ireland	17,4	90,9
Belgium	58,5	53,4
United Kingdom	652,3	603,3

Markedsverdien av SPU's totale markedsverdi av aksje- og obligasjonsinvesteringer på 8 139 mrd. ved utgangen av 2018 utgjorde:

Andel av portefølje		
Land	NBIM country definition	Incorporation Country
NOKUS-land	0,95 %	3,09 %
Bahrain	0,01 %	0,01 %
Bermuda	0,00 %	0,37 %
Cayman Islands	0,00 %	1,31 %
United Arab Emirates	0,05 %	0,05 %
Hong Kong	0,89 %	0,77 %
Isle of Man	0,00 %	0,02 %
British Virgin Islands	0,00 %	0,02 %
Jersey	0,00 %	0,48 %
Guernsey	0,00 %	0,04 %
Liberia	0,00 %	0,02 %
Marshall Islands	0,00 %	0,00 %
Mauritius	0,00 %	0,00 %
Moldova	0,00 %	0,00 %
Oman	0,00 %	0,00 %
Qatar	0,00 %	0,00 %
Andre land	14,18 %	15,15 %
Switzerland	3,61 %	3,58 %
Netherlands	1,56 %	1,96 %
Luxembourg	0,05 %	0,42 %
Malta	0,00 %	0,00 %
Ireland	0,21 %	1,12 %
Belgium	0,72 %	0,66 %
United Kingdom	8,01 %	7,41 %

Med hilsen

Siv Jensen